

Tarih: 28.11.2014

Sayı: 2014/2313

YÖK'ün istatistiklerine göre Türkiye'de; hiç profesör kadrosu olmadığı için rektörünün kadrosu başka üniversitede olan bir üniversitenin yanı sıra, profesör sayısı 10'dan az olan birçok üniversite bulunmaktadır. Öğretim elemanı sayısı artırılmadığı takdirde ülkemizin 2023 Lider Ülke hedeflerine ulaşması imkansızdır. Ekte sunulan gerekçelere dayanılarak, Türkiye'deki öğretim elemanı açığı sorununun ve çözüm önerilerinin tespiti amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

1- Mehmet Günel
Antalya Milletvekili

E. Akın
Erkan AKAY
Mardin M.V.

S. Şen
Sümer ORAL
(Mardin)

M. Günel
Mesut DEDEOĞLU
Kahramanmaraş M.V.

R. Günel
Rasat Deym
Zelaz

Ahmet Duran Bulut
Balıkesir M.V.

D. Günel
Doktrin, Seler
Dilecik M.V.

M. Günel
Mehmet Erdoğan
Muğla M.V.

E. Günel
Özcan YENİGERİ
ANKARA M.V.

Z. Günel
Zuhal Toprak
Artık

M. Günel
Muhammed Ali
Adana M.V.

K. Günel
Kamran YILMAZ
Adana M.V.

D. Günel
D. Ali TORLAK
İSTANBUL M.V.

B. Günel
Bülent BELED
Zelaz M.V.

Ö. Günel
Özcan YENİGERİ
ANKARA M.V.

E. Günel
Emin GINAR
Kastamonu M.V.

A. Günel
Atilla Kaya
İstanbul M.V.

H. Günel
Hecati ÖZEMİOĞ
KUCIA M.V.

E. Günel
Engin ALAN
İSTANBUL M.V.

A. Günel
Alim İSK
Mithatya M.V.

GEREKÇE

YÖK Eski Başkanı Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya'nın Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) toplantısında sunduğu "Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma: Türkiye Yükseköğretimi İçin Bir Yol Haritası" başlıklı rapora göre; Türkiye'de vakıf ve devlet olmak üzere toplam 184 üniversite, 5,5 milyon üniversiteli ve 141.674 öğretim elemanı vardır. Öğretim üyesi başına 48, öğretim elemanı başına 21 öğrenci düşerken, 2015'ten itibaren yıl yaklaşık 18 bin 500 öğretim elemanının sisteme dahil edilmesi gerekmektedir. 20 bini doktoralı olmak üzere 45 bin öğretim elemanına ihtiyaç vardır. Nisan 2014 öğrenci ve öğretim elemanı sayılarına göre, Türkiye'nin öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı bakımından, OECD 2011 yılı ortalaması olan 15,6'ya ulaşması için yaklaşık 45.000 öğretim elemanı, mevcut pay (%45) itibarıyla ise 20.000 öğretim üyesi açığını kapatması gerekmektedir. Yükseköğretim sisteminin sürekli büyüdüğü ve bundan sonra da büyümeye devam edeceği dikkate alındığında, gerekli tedbirler alınamazsa, öğretim elemanı açığının daha da artması muhtemeldir. Öğretim üyesi açığını telafi etmenin yolu da nitelikli doktora mezunu yetiştirmekten geçmektedir.

YÖK'ün istatistiklerine bakıldığında profesör sayısı 10'dan az olan üniversiteler vardır. Buna göre; Gümüşhane Üniversitesi'nde 0, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nde 2, Hakkari Üniversitesi'nde 3, Türk Hava Kurumu Üniversitesi'nde YÖK verilerine göre 3, üniversiteden alınan bilgiye göre 7, Iğdır Üniversitesi'nde 4, Türk-Alman Üniversitesi'nde 4, Muş Alparslan Üniversitesi'nde 5, Tunceli Üniversitesi'nde 5, Süleyman Şah Üniversitesi'nde 6, Ipek Üniversitesi'nde 6, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi'nde 7, Siirt Üniversitesi'nde 7, Şırnak Üniversitesi'nde 8 profesör vardır. Gümüşhane Üniversitesi'nde rektör de dahil olmak üzere hiç kadrolu profesör olmadığı, 592 kişilik akademisyen kadrosunun 235'ini araştırma görevlilerinin oluşturduğu, doçent sayısı ise 34 olduğu ve Rektörün kadrosunun başka bir üniversitede olduğu söz konusu raporda açıklanmıştır. Ayrıca bazı devlet üniversitelerinde kadrolu profesör sayısı az olduğu için fakülte dekanları üniversite dışından görevlendirmelerle çalışmaktadır. Ayrıca doçent sayıları 10'u bulmayan, kendi kadrosunda profesör olmadan eğitime devam edenler vardır. Profesör olmadığı için dekanlar da diğer büyük üniversitelerden atanmakta, bölüm başkanları öğretim üyesi olmak zorunda olduğu için kadrodaki öğretim üyeleri arasında unvanı en üst düzeydeki doçentler ve yardımcı doçentler bölüm başkanı olmaktadır.

Büyük şehirlerdeki üniversitelerin daha çok tercih ediliyor olması, profesör ilanı verilmesine rağmen kimsenin müracaat etmemesi, genellikle doktora bitenlerin başta vakıf üniversiteleri olmak üzere büyük şehirlerimizdeki üniversitelere gitmesi, muvafakat şartı olmadığı için istifa edip diğer üniversitelerde göreve başlayabildiği için hazır yetişmiş elemanların vakıf üniversitelerine geçişlerin çok olması ve bu üniversitelerde 72 yaşına kadar çalışma imkanı olduğu için, daha çok 67 yaşını doldurmuş profesörlerin tercih edilmesi bu sıkıntının başlıca nedenlerindendir. Dolayısıyla taşrada bulunan üniversitelerin maddi ve sosyal açıdan daha cazip hale getirilmesi, akademisyenlerin buralara gitmesi için lojman, yol yardımı gibi teşvikler verilmesi, aynı zamanda ek ders ücretlerinin daha fazla olması, üniversitenin kütüphanesinin kaynak bakımından yeterli olması, kampus ortamının ve sosyal yaşantı alanlarının olması gerekmektedir.

Hem öğretim üyesi açığını kapatmak hem de üniversitelerin öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayılarını makul seviyelere çekmek için özgün stratejiler geliştirilmesi gerekmektedir. Nitelikli öğretim üyesi ihtiyacını karşılamak için yürütülen programlardan 1416 sayılı kanun kapsamında yurtdışına lisansüstü eğitim amacıyla öğrenci gönderme ve Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı gibi programların uygulanmasında birtakım sorunlar yaşanmaktadır. Bu programları niceliksel ve niteliksel bakımlardan geliştirip, daha cazip ve daha verimli kılacak düzenlemelere ihtiyaç vardır. Öğretim üyesi açığını telafi etmenin yolu daha çok doktora mezunu yetiştirmek ve akademisyenlik mesleğini cazip hale getirmektir.

Sonuç olarak, Türkiye'deki öğretim elemanı açığı sorununun ve çözüm önerilerinin tespiti amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.